

Leefbaarheid in de kernen van de gemeente Sint Anthonis

Vooruitstrevend Landhorst

Inleiding

Als uitwerking van het 'Reconstructieplan Peel en Maas' en het 'Uitwerkingsplan Land van Cuijk' heeft de gemeente Sint Anthonis besloten om voor haar kernen dorpsontwikkelingsplannen op te stellen.

Landelijk gezien is één van de trends voor de toekomst de achteruitgang van de leefbaarheid in de kleine kernen. Dit geldt ook voor de gemeente Sint Anthonis. In de gemeente Sint Anthonis is het voorzieningenniveau in de kern Sint Anthonis redelijk tot goed. In de andere grotere kernen (Wanroij en Oploo) loopt het voorzieningenniveau en het winkelaanbod terug. In de kleinere kernen ontstaan steeds meer problemen met het voorzieningenniveau, volkshuisvesting en de sociale veiligheid waardoor de leefbaarheid achteruit gaat. Tevens is vanuit het reconstructieplan en het uitwerkingsplan aanbevolen om dorpsontwikkelingsplannen te schrijven. Dit zijn de voornaamste redenen voor het opstellen van dorpsontwikkelingsplannen voor de kernen van de gemeente Sint Anthonis. Door middel van onderzoek kan bekeken worden hoe de kernen zich de komende 15 jaar zullen ontwikkelen en welke acties ondernomen moeten worden om de leefbaarheid te behouden en/of te verbeteren.

HAS Kennis Transfer is door de gemeente Sint Anthonis gevraagd om een leefbaarheidsonderzoek uit te voeren binnen alle kernen van de gemeente. Voor dit onderzoek zijn voor alle zeven kernen van de gemeente inventarisaties opgesteld. Aansluitend hierop zijn voor vier kernen, Oploo, Stevensbeek, Landhorst en Westerbeek, dorpsontwikkelingsplannen opgesteld. Daarbij is uitgegaan van de leefbaarheid in de kleine kernen over 15 jaar.

Dit rapport geeft antwoord op de vraag hoe de huidige stand van zaken met betrekking tot de leefbaarheid in Landhorst is en hoe deze behouden of zelfs verbeterd kan worden. Het rapport is opgesteld naar aanleiding van een onderzoekstraject waarbinnen, op basis van een literatuurstudie, gesprekken met lokale en regionale actoren, een bewonersavond en een jongerenavond, de leefbaarheid geïnventariseerd is.

Visie op leefbaarheid

Tijdens het voortraject van het project is onderzocht wat de visie op leefbaarheid is, onderverdeeld in ruimtelijke opbouw van de kern, natuur, reconstructie, woningvoorraad, infrastructuur, recreatieve mogelijkheden), economische (winkelvoorzieningen, bedrijvigheid, horeca) en maatschappelijke (bevolkingsprognose, verenigingen, sportfaciliteiten, medische voorzieningen, veiligheid, sociaal-culturele voorzieningen, openbaar vervoer, relatie gemeente – bewoners) aspecten.

Trends

Verder is onderzocht wat de trends ten aanzien van diverse aspecten van leefbaarheid zijn. Hierbij kan men denken aan de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw, de ontwikkelingen in ruimtelijk beleid en de ontwikkeling van het voorzieningenniveau in de kleine kernen op nationaal, provinciaal en regionaal niveau. Vervolgens is het beleid van de gemeente bestudeerd en een inventarisatie van de huidige stand van zaken met betrekking tot leefbaarheid in de kern Landhorst opgesteld. Deze inventarisatie is mede opgesteld aan de hand van gesprekken met de dorpsraad, ambtenaren van de gemeente en regionale actoren, zoals Pantein Wonen en Rabobank Peelrand.

SWOT-analyse

Met behulp van de hiervoor beschreven verkregen informatie is een SWOT-analyse voor Wanroij opgesteld. De SWOT-analyse houdt in dat de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van Landhorst in beeld zijn gebracht. De sterkten en zwakten zijn zaken die van binnen het dorp inwerking hebben op het dorp. De kansen en bedreigingen zijn zaken die van buiten het dorp op het dorp inwerken. Denk hierbij aan regionale, provinciale en landelijke wetgeving en trends.

Op basis van de verkregen informatie is door de inwoners van Landhorst aangegeven wat zij de belangrijkste vijf sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor het dorp vonden. Onderstaand staan deze weergegeven inclusief het percentage van de bewoners dat hiervoor heeft gekozen.

De belangrijkste sterkten van de kern Landhorst zijn:

Top 5	Percentage stemmen
1. Aanwezigheid basisschool en kinderopvangmogelijkheden	20.3
2. Aanwezigheid gemeenschapshuis	12.3
3. Aanwezigheid voldoende horecavoorzieningen	10.1
4. Aanwezigheid voldoende verenigingen	9.1
5. Grote sociale samenhang	7.5

De belangrijkste zwakten zijn:

Top 5	Percentage stemmen
1. Onvoldoende starterswoningen	17.5
2. Afwezigheid winkelveorzieningen	17.2
3. Afwezigheid medische voorzieningen	14.7
4. Verkeersonveilige situaties	14.1
5. Afwezigheid pinautomaat	11.0

De voornaamste kansen zijn:

Top 5	Percentage stemmen
1. De toegenomen aandacht voor leefbaarheid	25.9
2. De huidige plannen voor nieuwbouw de komende jaren	19.9
3. Aanwezigheid buurtbus en taxihopper	14.6
4. de komst van het nieuwe bestemmingsplan	11.1
5. De aanwezigheid van de jongeren- en ouderenwerkster	8.2

Tot slot zijn de vijf meest genoemde bedreigingen van Landhorst:

Top 5	Percentage stemmen
1. De trend van afname van voorzieningen in kleine kernen	31.0
2. Besteding verkeersgelden	16.3
3. Onduidelijkheden over de toekomstige woningvoorraad	16.0
4. Het aandeel van jongeren in de bevolking neemt af	12.5
5. Het aandeel van ouderen in de bevolking neemt sterk toe	11.2

Vervolgens worden de aanbevelingen voor behoud, verbetering, benutting en afwending gegeven van de top 5 van de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen. De oplossingen van de bewoners zijn hierin cursief weergegeven.

Behoud en verbetering top 5 sterkten

Onderstaand wordt in beeld gebracht wat de mogelijkheden zijn voor behoud en verbetering voor de vijf belangrijkste sterkten van Landhorst.

Aanwezigheid basisschool en kinderopvangmogelijkheden

Volgens de bewoners moeten er woningen beschikbaar komen of bijgebouwd worden voor jonge gezinnen en daarbij moeten de voorzieningen voor de jongeren behouden blijven.

Het is belangrijk dat er voldoende gezinnen met kinderen in Landhorst kunnen wonen.

Mogelijk kan voor deze doelgroep bijgebouwd worden.

Verder moet de kwaliteit en de betaalbaarheid van de faciliteiten gewaarborgd zijn in de vorm van een verzorgde en aantrekkelijke uitstraling. Ook moeten mensen gestimuleerd worden gebruik te maken van de faciliteiten in hun eigen kern.

Aanwezigheid gemeenschapshuis

De aanwezigheid van het gemeenschapshuis kan volgens de bewoners behouden worden als het betaalbaar blijft, de subsidie moet dus gehandhaafd blijven en er moet gebruik van gemaakt worden. Om de kosten te beperken is het belangrijk dat er vrijwilligers zijn en dat er zelfwerkzaamheid onder de bewoners is.

Voor zover het nog niet gebeurt, kunnen drank en versnaperingen in rekening gebracht worden. Ook kan er gedacht worden aan een bijdrage van de verenigingen door middel van zaalhuur. Om het gemeenschapshuis financieel te ondersteunen kan er bijvoorbeeld jaarlijks een actiedag georganiseerd worden.

Wanneer de plaatselijke horeca geen grote zaal heeft om commerciële activiteiten zoals bruiloften te houden, is het een optie om een samenwerkingsverband met het gemeenschapshuis aan te gaan. Het gemeenschapshuis zorgt voor de zaal en de plaatselijke horeca zorgt voor de catering.

Aanwezigheid voldoende horecavoorzieningen

In Landhorst zit niet veel horeca, maar de bewoners vinden dat voldoende. Wel zien zij in dat ze van de bestaande horeca gebruik moeten maken omdat er anders een kans bestaat dat deze wel verdwijnt. Om geen concurrentie tussen het gemeenschapshuis en de plaatselijke horeca te krijgen moeten commerciële feesten altijd plaatsvinden in de horecagelegenheid en niet in het gemeenschapshuis.

Horecavoorzieningen zijn vooral belangrijk als sociale ontmoetingsplaats. Om deze te behouden moet er gebruik van gemaakt worden. De horecavoorzieningen moeten toegankelijk zijn voor alle leeftijdscategorieën en alle gebruikers.

Wanneer de plaatselijke horeca geen grote zaal heeft om commerciële activiteiten zoals bruiloften te houden, is het een optie om een samenwerkingsverband met het gemeenschapshuis aan te gaan. Het gemeenschapshuis zorgt voor de zaal en de plaatselijke horeca zorgt voor de catering. Op deze manier blijft het voor bewoners mogelijk om in hun eigen dorp een feest te geven.

Aanwezigheid voldoende verenigingen

De faciliteiten moeten aan de eisen blijven voldoen. Ook het aantal leden moet behouden blijven. Het is belangrijk dat er organisaties zijn voor alle leeftijdsgroepen. Om deze te behouden moeten deze diverse organisaties een programma aanbieden wat past bij de leeftijdsgroep waarvoor zij staan.

Om de vereniging financieel te ondersteunen, kunnen er acties gehouden worden voor het inzamelen van geld. Tevens zijn er fondsen die benaderd kunnen worden voor eenmalige activiteiten of jaarlijks terugkerende activiteiten. Deze fondsen bijvoorbeeld het Nationaal Fonds Ouderenhulp (www.ouderenhulp.nl) voor ouderen, het Prins Bernhard Cultuurfonds (www.cultuurfonds.nl) voor financiering van culturele projecten, Jantje Beton (www.jantiebeton.nl), voor onder andere speeltoestellen voor kinderen en het Oranjefonds (www.jwf.nl) voor de sociale cohesie kunnen benaderd worden.

Samenwerking met andere verenigingen kan kansen bieden om een vereniging op de lange termijn te behouden.

Voor het behoud van verenigingen is het belangrijk dat er voldoende vrijwilligers zijn om de vereniging draaiende te houden en activiteiten te organiseren.

Grote sociale samenhang

In Landhorst bestaat een grote sociale samenhang. Deze kan volgens de bewoners alleen blijven bestaan als dit gestimuleerd blijft en niet overgaat in controle van elkaar.

Verder geven de bewoners aan dat bewoners van Landhorst gestimuleerd moeten worden om in Landhorst te blijven wonen en dat er meer gepromoot moet worden.

Om de grote sociale samenhang in landhorst te handhaven in de toekomst dienen er regelmatig activiteiten georganiseerd te worden voor de gehele kern. Hierdoor blijven de mensen met elkaar in contact of leren elkaar beter kennen. Deze activiteiten kunnen georganiseerd worden door de verenigingen, de dorpsvereniging of door groepen bewoners. Verder moeten de verenigingen blijven bestaan. De oplossing om de verenigingen te behouden staat beschreven bij de sterkte 'Aanwezigheid van voldoende verenigingen'.

Verbetering top 5 zwakten

Onderstaand zijn de mogelijkheden voor verbetering voor de vijf belangrijkste zwakten van Landhorst weergegeven.

Onvoldoende starterswoningen

Door de behoefte te peilen en dit aan te tonen bij de gemeente denken de bewoners dat er meer mogelijkheden kunnen komen om te bouwen. Wanneer er gebouwd gaat worden moeten dit vooral goedkope kleine woningen zijn en wanneer er gezinsuitbreiding plaatsvindt, moeten deze mensen het huis verplicht verlaten.

Momenteel is er te weinig aanbod van betaalbare woningen. De komende jaren mag er bijgebouwd worden. Het is zaak om in kaart te brengen wat de woningbehoefte voor de komende jaren is en hier op in te spelen. Een betere communicatie vanuit de gemeente naar verschillende doelgroepen toe is gewenst. Men wil weten hoe ver de plannen gevorderd zijn.

Een mogelijkheid om starterswoningen zo goedkoop mogelijk te realiseren en om de prijs voor de verkoop zo laag mogelijk te houden, is om een experiment op te starten. Hier kunnen de mogelijkheden bekeken worden om degelijke, maar goedkope appartementen of HAT-woningen te bouwen. Voorbeelden van goedkope starterswoningen zijn te vinden in gemeente Bladel, uitbreidingswijk Reeshof te Tilburg, Venhorst en Mariaheide. Ook in Wanroij worden op dit moment goedkope starterswoningen gerealiseerd.

Ook is het van belang om de starterswoningen die gebouwd worden, als starterwoningen te behouden. Dit gebeurt al gedeeltelijk doordat de huizen, voor dezelfde prijs, terug verkocht moeten worden aan Pantein Wonen. Ook is het van belang om doorstroom binnen de huizenmarkt te stimuleren doordat er niet meer dan twee personen in de woningen mogen wonen. Als dit niet gebeurt heeft de starterswoning slechts eenmaal de functie van starterswoning en verdwijnt daarna op de huizenmarkt, of wordt een gezinswoning. Hierdoor blijft het tekort aan starterswoningen bestaan.

Afwezigheid winkelvoorzieningen

In Landhorst zijn geen winkelvoorzieningen. De bewoners geven aan dat er gebruik gemaakt kan worden van de bezorgdienst en dat er wellicht een kleine winkelvoorziening gemaakt kan worden, bijvoorbeeld in het woonzorgcomplex. Een winkelvoorziening kan meteen als sociale ontmoetingsplaats fungeren.

Omdat er in sommige kleine kernen geen of weinig winkels meer gevestigd zijn, zijn bezorgdiensten een uitkomst. Zo is er de SRV wagen, mobiele bakker, groenteman of slager. Er is ook de mogelijkheid om met een supermarkt in de omgeving af te spreken dat zij twee maal per week de boodschappen afgeven op een centraal punt, die via een bestellijst zijn doorgegeven. De boodschappen zouden ook meegenomen kunnen worden in de buurtbus. Deze kan de boodschappen dan afzetten op een bepaalde plaats op een bepaalde tijd, bijvoorbeeld het gemeenschapshuis of een steunpunt.

In de dorpen waar geen winkels zijn moet bekeken worden om een lokale supermarkt, binnen de gemeente, de mogelijkheid te bieden om een steunpunt/ woonzorgcomplex van producten te voorzien. Dit steunpunt wordt gerund door vrijwilligers. De kosten van het inrichten van de winkel, de producten (zowel versproducten, als postzegels) zijn voor de

lokale ondernemer. Dit steunpunt zal wel uitsluitend de eerste levensbehoefte en zeker geen uitgebreid assortiment hebben. Een andere mogelijkheid is om een uitgebreidere winkel openen ergens in de kern en die laten draaien op bijvoorbeeld bewoners uit Bronlaak.

Afwezigheid medische voorzieningen

De medische voorzieningen zouden ook opgenomen kunnen worden in het woonzorgcomplex, volgens de bewoners. Er kan dan gedacht worden aan een wekelijks spreekuur of een bezorgdienst van medicijnen. Wanneer mensen onverwacht naar een ziekenhuis of dokter moeten, kunnen vrijwilligers ingeschakeld worden om mee te gaan.

In kleine kernen zijn weinig tot geen medische voorzieningen, ouderen ondervinden daarvan de meeste last. Om ervoor te zorgen dat de medische voorzieningen in ieder geval binnen de gemeente behouden blijven, moet er gebruik gemaakt worden van de voorzieningen binnen de gemeente Sint Anthonis.

Voor ouderen kan er bijvoorbeeld in het gemeenschapshuis of in het woonzorgcomplex een ruimte ingericht worden waar bijvoorbeeld de dokter een ochtend in de week is en waar een prikdienst op bepaalde dagen kan zitten.

Een andere optie is dat vrijwilligers, burens of eigen kinderen zich opgeven om als wanneer het nodig is op en neer te rijden naar bijvoorbeeld de dokter, ziekenhuis en fysiotherapeut. Een oplossing kan zijn dat er een mobiele dokter in bijvoorbeeld de gehele gemeente is, deze kan gebeld worden met de telefoon of met een soort belsysteem. Dit is vooral bedoeld voor mensen die oud zijn en nog zelfstandig wonen. Om dit goed te laten verlopen, kan er een zorgcoördinator voor de gemeente aangenomen worden.

Verkeersonveilige situaties

Volgens de bewoners is de Quayweg erg onveilig. Door grastegels langs de weg te leggen en door de bomen bij kruisingen weg te halen zou het volgens de bewoners veiliger kunnen worden.

Om verkeersonveilige situaties te verbeteren moeten zij duidelijk aangegeven worden aan het Platform Lokale Veiligheid. De bewoners kunnen verkeersonveilige situaties doorgeven aan de dorpsvereniging, deze speelt ze dan door aan het platform. Deze mogelijkheid moet bekend gemaakt worden door de dorpsvereniging. De gemeente moet duidelijk aangeven wat en wanneer zij met de meldingen actie onderneemt.

Afwezigheid pinautomaat

Ook het pinautomaat wordt door de bewoners gemist in het dorp. Deze kan geïntegreerd worden bij de plaatselijke horeca of in het woonzorgcomplex.

Vooraf voor de wat oudere mensen onder de bevolking kan de afwezigheid van een pinautomaat een probleem vormen. Omdat het niet rendabel en verantwoord is voor een bank wekelijks iemand te laten komen met een zak geld, is een oplossing het inschakelen van burens, kinderen of vrijwilligers. Het is ook mogelijk om het pinnen in combinatie met het halen van boodschappen te doen. Verder kan de mogelijkheid bekeken worden om extra te kunnen pinnen in het café. Dit kan door de dorpsvereniging aangedragen worden bij de lokale horecaondernemer.

Benutten van de top 5 kansen

Hieronder wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het benutten van de vijf belangrijkste kansen van Landhorst.

De toegenomen aandacht voor leefbaarheid

De bewoners van Landhorst geven aan dat wanneer er meer kennis van de subsidiemogelijkheden op dit gebied, is er meer geld voor leefbaarheid binnengehaald kan

worden. Het geld dat ermee binnen gehaald kan worden kan gebruikt worden door vrijwilligers voor projecten binnen de kern. De bewoners zijn ook huiverig voor leefbaarheidsonderzoeken. Deze zijn er de afgelopen jaren al een aantal geweest en telkens is het niet tot uitvoering gekomen.

De subsidiemogelijkheden kunnen onderzocht worden om projecten te financieren. Dit dient te gebeuren door de gemeente.

Op lange termijn is het belangrijk dat de dorpsvereniging inzicht blijft houden in de wensen van de bewoners. Een enquête over de leefbaarheid van het dorp zou eens in de twee jaar gehouden kunnen worden.

De huidige plannen voor nieuwbouw de komende jaren

Het is belangrijk dat er ook daadwerkelijk gebouwd gaat worden, dit moet door de dorpsvereniging bij de gemeente neergelegd worden, aldus de bewoners. Er moeten meer starterswoningen en huurwoningen worden gebouwd. De starterswoningen mogen niet boven de €150.000 uitkomen en er moeten redelijke toelatingseisen komen voor mensen die willen huren.

De komende jaren kan er bijgebouwd worden. Zaak is in kaart te brengen wat de woningbehoefte voor de komende jaren is en hier op in te spelen. Deze inventarisatie kan gehouden worden door de gemeente, mogelijk in samenwerking met de dorpsvereniging.

Aanwezigheid buurtbus en taxihopper

De buurtbus en taxihopper worden ook als kans gezien door de bewoners. Om deze te behouden moet er door jeugd en ouderen gebruik van gemaakt worden. De bus zou ook een uur eerder moeten vertrekken.

De buurtbus en taxihopper zijn heel belangrijk voor het vervoer in de kern. Deze moeten dan ook zeker behouden blijven en bekeken worden of ze beter aan kunnen sluiten op school- en treintijden. Voor de buurtbus is het belangrijk dat er voldoende vrijwilligers zijn om de bussen te rijden. Voor beiden is heel belangrijk dat er gebruik van gemaakt wordt. Bewoners moeten gemotiveerd worden voor het gebruik van de buurtbus en taxihopper en zich er van bewust zijn dat als ze er onvoldoende gebruik van maken, deze faciliteiten zullen verdwijnen.

De komst van het nieuwe bestemmingsplan

De komst van het nieuwe bestemmingsplan zal gestimuleerd moeten worden volgens de bewoners, het is een goede ontwikkeling. Wanneer er zaken in het bestemmingsplan opgenomen worden die niet voldoen aan de verwachtingen van de bevolking moet er gebruik gemaakt worden van de inspraakprocedures. De handhaving nadat het bestemmingsplan is vastgesteld moet ook beter dan voorgaande jaren.

Door de komst van het nieuwe bestemmingsplan worden mogelijkheden gecreëerd voor zowel particulieren als bedrijven. Nu er een nieuw bestemmingsplan op komst is kan er bezwaar gemaakt worden en eventuele nieuwe ideeën meegenomen worden. Bewoners moeten gestimuleerd worden het bestemmingsplan te bekijken en hier bezwaar tegen te maken indien het niet aan hun wensen voldoet.

De aanwezigheid van de jongeren- en ouderenwerkster

De aanwezigheid van een jongeren- en ouderenwerkster wordt door de bewoners als kans gezien. Er moet wel meer bekendheid aan deze personen gegeven worden en het moet laagdrempelig blijven om erheen te gaan. Het jongerenwerk reikt volgens de bewoners verder dan alleen De Link. Om de aandacht van de jongeren erbij te houden zouden zij vaker met interessantere thema's moeten komen.

Door middel van een jongeren- en ouderenwerkster kunnen de problemen die de gemeenschap ervaart binnen een kleine kern melden bij deze persoon. Omdat vooral de

jongerenwerkster op dit moment niet overal even bekend is moet zij zich meer kenbaar maken.

Zij kunnen ook ingezet worden voor het inventariseren van wensen van de verschillende doelgroepen en ingezet worden voor de uitvoering hiervan, samen met de jongeren/ouderen.

Het opstellen van een digitale nieuwsbrief die vooral voor jongeren is bedoeld, kan de jongeren meer betrekken bij de gemeente. Hiervoor kunnen de jongeren zich eenmaal aanmelden via Internet, waarna ze maandelijks een nieuwsbrief ontvangen. Ook het starten van een forum op de gemeentesite met stellingen over items die voor jongeren spelen, kan een medium zijn om de meningen van jongeren te vragen. Hierop kunnen jongeren eigen ideeën aandragen voor problemen die er spelen op het gebied van jongeren, maar ook aangeven wat ze missen. Er kan via jeugdorganisaties bekendheid gegeven worden aan de mogelijkheden voor jongeren.

Afwenden van de top 5 bedreigingen

De mogelijkheden voor het afwenden van de vijf belangrijkste bedreigingen van Landhorst zijn onderstaand in beeld gebracht.

De trend van afname van voorzieningen in kleine kernen

De bewoners geven aan dat er vooral gebruik gemaakt moet worden van de voorzieningen en dat zelfwerkzaamheid van de bevolking ook belangrijk is voor het behoud van de voorzieningen die er nu nog zijn.

De huidige voorzieningen moeten behouden blijven. Dit kan gebeuren door het stimuleren van kopen van producten in de eigen kern of gemeente bij de bewoners. Verder moet de gemeente voorzover mogelijk de voorzieningen stimuleren en niet ontmoedigen. Tevens kunnen vanuit het beleid voldoende mogelijkheden voor de ondernemers zijn als uitbreidingsmogelijkheden en voldoende aanbod van verschillende soorten bedrijfspanden. Ook moet de infrastructuur goed zijn en moeten er voldoende parkeermogelijkheden zijn. Onder voorzieningen worden niet alleen winkels, maar ook verenigingen, kerk en gemeenschapshuizen verstaan.

Besteding verkeersgelden

Volgens de bewoners kan er beter naar hen geluisterd worden door het Platform Lokale Veiligheid.

De besteding van de verkeersgelden is niet goed, het geld wordt in de verkeerde oplossingen gestoken. Tijdens een vergadering van het Platform Lokale Veiligheid kan voor een verkeersknelpunt samen met de bewoners besproken worden wat de beste oplossing is. Hiervoor moet van tevoren wel duidelijk gemaakt worden welke punten er besproken worden, zodat de bewoners ook naar de vergaderingen gaan.

Onduidelijkheden over de toekomstige woningvoorraad

De onduidelijkheden over de toekomstige woningvoorraad kunnen weggenomen worden door meer voorlichting over de plannen te geven en door situatiegericht te beoordelen over het aantal nieuwbouwplekken, aldus de bewoners.

De gemeente moet in de toekomst beter aan de bewoners toelichten wat de plannen zijn per dorp. Dit kan door middel van bijeenkomsten waar dieper ingegaan zal worden op onderwerpen als veiligheid en nieuwbouw. Het is vooral van belang dat de portefeuillehouders zelf presenteren wat er staat te gebeuren op het gebied van wonen (of andere zaken). Dit kan geïntegreerd worden tijdens de jaarlijkse dorpsradenvergadering.

Wel mag gezegd worden dat communicatie tweerichtingsverkeer is en dus niet alleen de gemeente verantwoordelijk is, maar dat de bewoners zelf ook beter bij kunnen houden wat er gepubliceerd wordt.

De problemen die de ontgroening met zich meebrengt

Een landelijke trend is de afname van het aantal jongeren in de kleine kernen. De bewoners geven aan dat door goedkope starterswoningen en huurwoningen te bouwen deze trend een halt toegeroepen kan worden.

Wil de gemeente de jeugd behouden dan zullen zij voor deze doelgroep moeten bouwen. Wanneer de jongeren weer mogelijkheden hebben om in hun kern te blijven wonen dan zal dit een positief effect hebben op bijvoorbeeld de basisschool en verenigingen. Wanneer zij weer nieuwe leden krijgen, behouden zij het bestaansrecht.

De problemen die de vergrijzing met zich meebrengt

Volgens de bewoners kunnen de problemen die de vergrijzing in een dorp met zich meebrengt verminderd worden door de mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Over het algemeen zien de bewoners graag dat zij meer inspraak krijgen in de verschillende zaken die hun dorp aangaan.

Door de vergrijzing zal er in de toekomst een toenemende vraag naar seniorenwoningen en zorg zijn. Het is de taak van de gemeente om op de toekomstige vraag in te spelen. Huizen waar de ouderen in wonen, kunnen aangepast worden zodat zij langer op zichzelf kunnen blijven wonen. Wel moet er aan gedacht worden dat de vergrijzing van tijdelijke aard is. De woningen die eventueel bijgebouwd worden, moeten over enkele tientallen jaren dan ook bruikbaar zijn voor andere doelgroepen als starters en kleine gezinnen, dus het is verstandig om levensloopbestendige woningen te realiseren.

Er kan gebruik worden gemaakt van de vergrijzing in de vrijwilligerstak. Vitale ouderen zijn vaak bereid om iets voor de samenleving te doen en zetten zich graag in als vrijwilliger. De kern moet ook toegankelijk worden gehouden voor ouderen, hierbij kan gedacht worden aan goed onderhouden bestrating zonder obstakels. Hier moet de gemeente voor zorgen. Indien er knelpunten zijn, moeten de bewoners dit aangeven bij de gemeente.

Jongeren

Naast de bewonersavonden is er ook een speciale jongerenavond gehouden voor jongeren uit alle kernen binnen de gemeente. Zij konden tijdens deze avond hun mening geven ten aanzien van leefbaarheidsaspecten in hun kern.

De drie belangrijkste leefbaarheidsthema's die door de jongeren zijn aangegeven, zijn:

Top 3	Percentage stemmen
1. Aanwezigheid van voldoende en betaalbare woningen	34.7
2. Aanwezigheid verenigingen en het behoud hiervan	29.2
3. Uitgaansmogelijkheden	12.5

Wonen

Er zijn te weinig starterswoningen in alle kernen binnen de gemeente. De huizen die te koop staan zijn te duur voor de jongeren, en vaak ook te groot. De jongeren willen wel in de eigen kern blijven wonen, maar daar zijn de mogelijkheden niet voor. Vaak is het ook door het systeem van loting dat jongeren lang moeten wachten, omdat ze pech hebben en niet ingeloot worden.

Behoud en verbetering: beginnen met het bouwen van starterswoningen, eventueel twee onder één kap op kleine kavels. Ook meer huurwoningen realiseren, vooral in de grotere kernen. Zorgen dat de kavels niet te groot zijn, zodat ze wel betaalbaar blijven.

Om het systeem eerlijker te maken moeten er wachtlijsten opgesteld worden, in plaats van loting. Ook is het van belang dat hier alleen jongeren op staan die nog thuis wonen, eventueel rekening houdend met het inkomen.

Als de woningen gerealiseerd zijn is het van belang om doorstroom te behouden. Dit kan door het regelmatig bouwen van huizen, bijvoorbeeld twee huizen per jaar in plaats van tien in één jaar en dan de komende jaren niets meer. Ook het opstellen van duidelijk beleid zoals een maximum van twee personen per huis, een maximaal aantal jaar toestemming om in een starterswoning te wonen en zorgen dat de prijzen van de huizen niet omhoog gaan in verloop van tijd (niet duurder dan €150.000) is belangrijk.

Verenigingsleven

In alle dorpen binnen de gemeente zijn voldoende verenigingen aanwezig. Er is wel een gebrek aan mogelijkheden voor individuele sporten als zwemmen en fitness.

Binnen de verenigingen zijn voldoende vrijwilligers aanwezig, maar het is lastig om nieuwe vrijwilligers te vinden. Het is ook van belang om de vrijwilligers die er zijn binnen een vereniging niet te zwaar te belasten.

Behoud en verbetering: om vrijwilligers aan te trekken is het van belang dat er voldoende informatie verschaft wordt, zodat de geïnteresseerden weten wat er van ze verwacht wordt. Hierbij is ook een rol voor de gemeente weggelegd, namelijk het promoten van vrijwilligerswerk.

Verder kunnen de verenigingen de vrijwilligers stimuleren door contributieverlaging bij veel inzet. Tevens kunnen de vrijwilligers ontlast worden door samenwerking tussen de verschillende verenigingen voor het organiseren van activiteiten. Hierdoor zal ook de relatie tussen de verschillende verenigingen verbeterd worden.

Uitgaansmogelijkheden

Over het algemeen zijn er voldoende uitgaansmogelijkheden binnen de gemeente. Een pluspunt zijn de cola-avonden bij uitgaanscentrum Bos voor de jongeren tot 16 jaar. Voor de leeftijdscategorie van 18-25 jaar zijn er niet zoveel mogelijkheden. Men kan wel gebruik maken van de uitgaansbus naar verschillende discotheken in de omgeving, deze moet dan ook behouden blijven.

Behoud en verbetering: een discotheek als Time Out in Gemert in de gemeente Sint Anthonis realiseren.

Wensbeeld 2020

Naar aanleiding van de literatuurstudie, de bewonersavond, de jongerenavond en gesprekken met diverse personen uit Landhorst, is vervolgens opnieuw een bewonersavond gehouden. Tijdens deze bewonersavond konden de bewoners aan de hand van een positief en negatief leefbaarheidsscenario aangeven hoe zij zouden willen dat Landhorst er in het jaar 2020 uitziet.

Tijdens deze bewonersavond kwam naar voren, dat tot het jaar 2020 gemiddeld drie woningen per jaar in Landhorst gebouwd zouden mogen worden. Deze woningbouw zou zowel mogelijkheden moeten bieden voor starters als voor senioren. In 2020 moeten er meer alternatieven voor crossmotoren geboden worden, zodat deze niet meer in de Staatsbossen kunnen en mogen komen. Verder zou het gewenst zijn als er een uitgiftepost voor boodschappen in het steunpunt gerealiseerd zou worden en ten westen van de kern Landhorst, wordt een kleinschalig bedrijventerrein gerealiseerd. Overige zaken die aan de orde zijn gekomen met de betrekking tot de kern Landhorst in 2020, zijn een evenwichtige

bevolkingsopbouw, de aanwezigheid van voldoende vrijwilligers en het behoud van (gemeentelijke) subsidies.

De kern Landhorst vergeleken met de overige kernen van de gemeente Sint Anthonis

Wanneer de kern Landhorst vergeleken wordt met de andere kernen binnen de gemeente Sint Anthonis, komt duidelijk naar voren dat alle kernen in de gemeente Sint Anthonis tevreden zijn over de leefbaarheid in hun kern. In de vier kleinste kernen, Stevensbeek, Landhorst, Ledeaacker en Westerbeek, is de gemeenschap hechter dan in de drie grotere kernen. Specifiek voor de kern Landhorst is, dat het een vooruitstrevende en zeer actieve kern is met slechts zeer beperkte voorzieningen. Dit wordt door de bewoners echter niet ervaren als een probleem.

Voortgang

Tot slot zijn aanbevelingen gegeven voor het vervolg van het traject. Allereerst zal bekeken moeten worden onder wiens verantwoordelijkheid bepaalde oplossingen en/of knelpunten vallen. Zowel de gemeente als de bewoners hebben een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het behoud en de verbetering van de leefbaarheid. Beide partijen zullen, in goed overleg, moeten bekijken wie wat aan gaat pakken. Ten aanzien van de openbare voorzieningen, de woningbouw en andere zaken waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zal de gemeente een inventarisatie moeten uitvoeren om te bekijken wat de mogelijkheden zijn voor het verbeteren en/of oplossen van de knelpunten en hiervoor zo mogelijk ook extra financiële middelen beschikbaar stellen. Belangrijk is dat de gemeente de bewoners regelmatig op de hoogte houdt van de voortgang met betrekking tot de uitvoering van de gekozen maatregelen. Het is vooral van belang dat de bewoners op de hoogte worden gehouden omdat zij actief betrokken zijn geweest bij het leefbaarheidsonderzoek. Ook is het van belang dat er duidelijkheid is over de tijdsplanning van de uit te voeren maatregelen. Dit kan bijvoorbeeld bekend gemaakt worden in de Peelrandwijzer.